

PETR ILJIČ ČAJKOVSKIJ

(1840 – 1893)

175. výročí narození

VĚDECKÁ KNIHOVNA
UNIVERZITY J. E. PURKYNĚ
V ÚSTÍ NAD LABEM

Dne **7. května 1840** se narodil významný ruský hudební skladatel, hudební kritik a dirigent, jeden z nejvýznamnějších představitelů hudby 19. století, **Petr Iljič Čajkovskij**.

Pocházel z ruského Votkinsku **z rodiny důlního inženýra**. Početná rodina (měl pět bratrů a jednu sestru) se kvůli zaměstnání otce často stěhovala. Byl velmi nadané a citlivé dítě, odmala trávil spoustu hodin u klavíru, výjimečnost jeho talentu se zprvu projevovala nevídaným citem pro slovo a jazyky, francouzštinu a němčinu používal jako šestiletý. V letech 1852-59 studoval **právnícké střední škole v Petrohradu**. Matka, kterou velmi miloval, zemřela na cholera, když byla Čajkovskému čtrnáct let. Po absolutoriu na právnícké škole nastupuje jako **úředník na ministerstvo spravedlnosti**. Z ministerstva odchází a vstupuje **na petrohradskou konzervatoř**, první ruskou konzervatoř, vedenou

A. G. Rubinštejnem, skladatelem a jedním z největších klavíristů druhé poloviny 19. století. Roku 1865 dokončil konzervatoř, počátkem následujícího roku **odchází do Moskvy**, kde přednášel následujících dvanáct let harmonii na konzervatoři. Roku 1877 **opouští dráhu pedagoga**, začíná dlouholeté přátelství s vdovou po železničním podnikateli **Naděždou Filaretovnou von Meck**, přátelství udržované pouze písemným stykem. Von Meck byla okouzlena jeho hudbou, finančně skladatele podporovala a poskytovala mu k dispozici svá venkovská sídla. Skladatel má tak **dostatek hmotných prostředků**, může se věnovat pouze komponování. V létě roku 1877 **se oženil se svou bývalou žákyní**, manželství však nebylo šťastné a záhy se rozpadlo (je pravděpodobné, že skladatel byl homosexuál, oficiální důkaz však neexistuje). Tato životní epizoda vrhla skladatele do stavu **hluboké duševní krize**, zmocňuje se ho těžká deprese, ústí do nervového onemocnění. V září **opouští domov**, odjíždí hledat klid do zahraničí, cestuje. Poslední rok života prožívá v Rusku, kde dokončuje Symfonii č. 6 e-moll „Patetickou“. **Umírá 6. listopadu 1893** oficiálně na cholera, dodnes se však spekuluje o sebevraždě. Byl velmi **svérázná osobnost**. Na jedné straně bonviván, vzorný pracovník, šprýmař a oblíbený hlučný společník, na straně druhé depresivní melancholik, trpící návaly vzteku a úzkostí, neschopný řešit své osobní problémy, silný kuřák a nezodpovědný hýřil.

Jeho dílo je rozsáhlé, spojuje v něm **prvky ruské lidové hudby** s podněty klasické a romantické evropské hudby. Pro jeho sloh je příznačná lyrická subjektivní poloha a národní inspirace. Mezi jeho známá díla patří předehry Bouře, 1812, Romeo a Julie, Hamlet, tři klavírní koncerty (nejslavnější č. 1, b-moll), houslový koncert D-dur, opery Evžen Oněgin, Piková dáma, Čarodějka, balety Labutí jezero, Šípková Růženka, Louskáček.

V NAŠÍ KNIHOVNĚ JE MOŽNÉ SI VYPŮJČIT:

P. I. Čajkovskij: Album pro mládež; Eugen Oněgin; Italské capriccio; Louskáček; Piková dáma; Romeo a Julie.

